

narod obiluje z raznovrstnimi koledarji, vendar je „Danica“ zaradi svoje vsebine hrvaškemu narodu najbolj mila in se vsakega leta bolj širi med narodom.

Na prvem mestu prinaša „Danica“ letopis prekoristnega društva sv. Jeronima. Društvo je inelo dné 4. sušca t. l. svojo glavno sejo, katere se je vdeležilo lepo število duhovnih in posvetnih členov. Predsednik dr. Feliks Suk je pozdravil ude s kratkim nagovorom, priporočujoč vsem domoljubom, da društvo razširjajo in priporočajo. Iz nadaljnega poročila smo povzeli, da se je število

letnih členov, kateri se sprejemajo v društvo šele drugo leto, lepo pomnožilo, tako, da jih je bilo l. 1896. že 4556. Številke kažejo, da se ljudje radi zapisujejo v društvo, posebno kot letni člani, kjer so marljivi poverjeniki. Naj bi se taki poverjeniki društva od dné do dné množili! Dostmrtnih členov je bilo pa leta 1896. 13.443. Društvena imovina skupaj s hišo štela je 161.418 glđ. 50 kr. Društva so se spomnili tudi nekateri dobrotniki in mu zapisali znatne vsote. Društvene knjige za l. 1897. izidejo v kratkem

J. Barle.

Razne stvari.

Zaloga premoga po Evropi.

(Spisal dr. Simon Šubic.)

Čitaj katero koli knjigo hočeš, povsodi najdeš tamkaj to, ondi drugo število o zalogi premogovi. Kakor je bilo čitati po časopisih pred kakimi desetimi leti, upali so Angleži, da bodo njihovi nasledniki imeli še okoli tri tisoč let dovolj premoga, ako prihodnja poraba ne bo rastla hitreje nego v zadnji četrtini našega stoletja. A od tistih dnij je mnenje tudi različno; nekateri celó trdijo, da premog potrebam današnje obrtnije ne bo mogel zadostovati čez tristo let.

Ali bi se tu dalo zvedeti kaj zanesljivejšega? V tej stvari nam je ustregel rudarski svetovalec Nasse s svojim poročilom. Na Pruskem in po njegovih podruženih deželah je pokazalo sestavljenje vseh pozvedeb l. 1890., da ima Nemčija sploh okolo stoindvanajst milijard kadij premogove zaloge. Kad šteje v tem pomenu dvajset starih centov, recimo primeroma deset meterskih centov; milijarda pa pomenja tisoč milijonov. Torej je 112 milijard kadij dobro toliko kakor 1120 milijard ali pa 1,120.000 milijonov novih (meterskih) centov, to je nekaj čez milijonkrat milijon ali čez bilijon meterskih centov.

Stehtali seveda niso tega premoga, temveč preračunali so njegovo bogastvo po vsem, kar jim kažejo pozvedbe rudarstva. Taki računi kažejo, da na Vestfalskem ne bo pomanjkovalo premoga v bližnjih tisoč letih, v Saarski okrajini ne v osemsto letih, v zgornji Šleziji v sedemsto in petdesetih letih ne. Spodnje Šlezija pa nima premoga več kakor za kakih dvesto in petdeset let.

V veliki Britaniji so pred kakimi dvajsetimi leti poslanci spodnje zbornice izvolili odbor z namenom, da naj se peča z vprašanjem o množini premoga. Ta odbor se je vestno pečal s pregledovanjem in premerjevanjem rudnikov za premog ter je natančno pojasnil vsakatero dotično razmero.

Po tem Anglija z Irlandijo vred nima nič več kot kakih 198 milijard imenovanih kadij ali čez 1980 milijard meterskih centov premogove zaloge.

Kar se je dalo pozvedeti po izkušnjah drugih dežel, ima Francoska dežela blizu osemnajst, Avstrija z Ogrsko vred kakih sedemnajst, in Belgija okoli petnajst milijard kadij premogove zaloge.

Če seštejemo te množine premoga, kar ga je nadejati se po vseh imenovanih deželah, prepričamo se, da vse te evropske države nimajo upati več premoga nego kakih 360 milijard kadij.

V sedanjosti prideluje srednja Evropa na leto blizu 332 milijonov kadij premoga. Ker pa ima vsega premoga okoli 360 milijard ali 360.000 milijonov kadij, utegnila bi ga imeti dovolj kakih 1080 let, če si ga bodo dežele delile med seboj enakomerno in če obrt v bodočnosti ne bo potrebovala obilnejše kurjave kakor v sedanjosti. — Veliko premoga požre lokomotiva sama. Toliko se ga porabi vsako leto na današnjih železnicah, da bi se iz njega dal narediti kolobar meter debel in meter širok, kateri je dolg dosti, da bi se z njim opasala okoli in okoli vsa zemlja poleg ekvatorja, kjer je najširša. Torej sné sama lokomotiva leto za letom štirideset in pol milijona kubičnih metrov premoga!! Tako silno plenijo današnje potrebe najcenejše zaklade sveta!

Gledé na te pozvedbe je pričakovati, da se premogovi rudniki jamejo izpraznjevati v kakih 500 letih in sicer najpoprej v Avstriji, na Francoskem in v Belgiji; potem v kakih 800 letih na Angleškem in čez 1000 let tudi na Nemškem.

Premogovo zalogo severne Amerike cenijo višje od 680 milijard kadij. A ker se razvijajo ondi obrtna podjetja jako urno, ni upati, da jim bo zadostoval premog tako dolgo kakor Evropcem. — Koliko ga ima Avstralija, tega ne vé naš porok. Kdo bi pa dandanes mogel preceniti zaloge premoga v Afriki, v Rusiji, posebno v Sibiriji, v Indiji ali celó v Kini!